

ЗАМАН

Газета издается на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Экономика форум

Россеини Президентни кыралны жууукъ заманда эм узакъ болжалга айныууну шарт жолун кёргюзтгенди

-Россей Федерацияны Президенти Владимир Путин Петербургда халкъла аралы экономика форумда кыралны жууукъ заманда эм узакъ болжалга айныууну стратегиясын белгилегенди, деп чертгенди КъМР-ни Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан Юрий Коков «Уллу тюрлениуени ёмюрюнде бир бирге ышаныууну кочлендируу» деген темагъа кёре бардырылгъан пленар жыйылыу бошалгъандан сора.

-Кыралыбызны Башчысы экономиканы тутучу кёпоре ба-

рыуну, ырахатлыкны сакълауну, регионнга тюзюнлей инвестицияла келирлерин жалчытыуну жолларын кёргозтгенди, деп белгилегенди Юрий Коков. - Къабарты-Малкъаргъа ол бек магъаналыды. Республика хар адамгъа жетген инвестициялагъа кёре 2013 жылда кыралда ахыр жерледен биринде эди. Тыш кыраллы инвестицияланы юслеринден айтханда уа, ала ахыры бла да жокъдула.

Бу магъаналы иште кёп тюрлю мадарла этерге тошерикди, ол

саанда тыш экономика болумну иглендирирге, тийишли инфраструктура кыруаргъа, бизнесе заран азыракъ тошерча этерге керек боллукъду. Инвестор жалаанда тюз ниетли, жууаглы власти болгъан, партнёрлукъ борчланы сёзсюз толтурулгъуна ышаныргъа боллукъ ырахатлы, мамыр регионнга келгенин ангалатыр кереклиси болмаз.

КъМР-ни Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъанни эмда Правительствосуну пресс-службасы.

2014 жылда Къабарты-Малкъар Республикада Культураны жылына хазырлануу эмда аны бардырыу жаны бла кырауа комитетни къауумун къабыл кёрююню юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

УКАЗЫ

1.2014 жылда Къабарты-Малкъар Республикада Культураны жылына хазырлануу эмда аны бардырыу жаны бла кырауа комитетни кёргозтюлген къауумун къабыл кёрюрге.

2.Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны «2014 жылда Къабарты-Малкъар Республикада Культураны жылына хазырлануу эмда аны бардырыу жаны бла кырауа комитетни къауумун къабыл кёрююню юсюнден» 2014 жылда 30-чу январьда чыгъарылгъан 26-УГ номерли Указы кючюн тас этгенге санаргъа.

3.Бу Указ анга къол салынган кюнден башлап кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны
къуллугъун болжаллы халда толтургъан **Ю.КОКОВ**

Нальчик шахар, 2014 жылда 19-чу майда, №111-УГ

Кырауа комитетни къауумуну тизмеси 2-чи бетде басмаланады.

Билдириу

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутатларыны эслерине

2014 жылда 27-чи майда КъМР-ни Парламентини ююнде республиканы законла чыгъаруучу органы кезиулю жыйылыуу боллукъду. Ол 10 сагъатда башларыкъды.

КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Ахыр къонгуроу

Къууанчлыкъ, мудахлыкъ, жарыкъ умутла...

Битеу кыралдача, Къабарты-Малкъарны школларында да тонене школчуланы кёллерине ахыр къонгуроу къагъылгъанды, анга аталып, къууанчы линейкала бардырылгъандыла. Ала, хар замандача, жарыкъ байрамгъа айлангъандыла. Школну бошагъанланы алгъышларгъа устазла бла бирге ата-аналары, республиканы Билим беруу, илму эм жаш тёлкюню ишлери жаны бла министерствосуну, департаментлени, районланы администрацияларыны эмда билим беруу управленияларыны келечилери келгендиле.

3 бет

Болумну тюзети-
уну таукел къол-
гъа алгъандыла

_____ 2 бет

Усталыкъгъа -
эсленнген
атлам

_____ 3 бет

«"Социальный
бизнесмен" деген
атны кыруаргъа
кезиу келгенди»

_____ 4 бет

Бишлакъны
жигине жетген
алим

_____ 6 бет

Ыйыкъгъа
гороскоп

_____ 7 бет

Правительство

Генпланлары болмагъан муниципалитетле къурулуш ишле бардыраллык туюлдуле

КЪМР-ни Правительствосуну кезилуе жыйылыуунда «Жангы проектлени жашауда бардыруу жаны бла стратегиялы башламчылыкъланы агентствосу» бла байламлыкла ючюн жууаплы болган орган белгиленгенди эмда 2014-2015 жыллада кюз арты-кыш кезиге хазырланууно влопросларына къаралганды. Битеу да бирге 20-дан аслам бегимни проекти сюзюлюп, къабил кёрюлгенди. Жыйылыну премьер-министр Константин Храмов бардырганды.

Бегимлени уллу къаууму экономика бла байламлы эдиле. Жууаплы министр Мусукланы Алий, биринчиден, «2015 жылгъа дери КЪМР-де демография болуму игилендируню юсюнден» республикалы целевой программа кючюн тас этгени билдиргенди. Ол а быылдан башлап анга аха бёлюмгени бла байламды. Энди бюджет къырал программаларгъа кёре къуралганды. Алай бла башында белгиленген планын жумушлары «Социальный политика» деген къырал программагъа кийирилгенди.

Кеслерини энчи молклеринде ишленгенге таза фидалькыны мардалары да тохташдырылганды. «Быллай бегимни биз хар жылдан да чыгъарабыз. Ол а социальный тутучулуккуну ёлчегин тохташдырыр ючюн этиледиле», - дегенди министр.

«Жангы проектлени жашауда бардыруу жаны бла стратегиялы башламчылыкъланы агентствосу» бла байламлыкла журналиорук жууаплы органга КЪМР-ни Экономиканы айнытуу министрствосу сайланганды. Мусукланы Алий айтханга кёре, агентство регионланы инвестиция болумлары, аладан гиче, орталык эмда уллу бизнесге къаллай себеплик этилгенини, субъектны инвестиция онлараны юслеринден информацияны жыйышдырып, аны уллу компаниялагъа белгили этиуу бла кюрешеди. Республиканы юсюнден битеу информацияны

да энди алагъа Мусук улу башномика бла байламлы эдиле берип турлукду.

«Май районда темир-бетон затла чыгъаруучу завод» предприятягъа Пришибскийни жер туюбюке байлыкъларын хайырлангыгъа эркинлик берилгенди. Табийгъат байлыкъла эмда экология жаны бла министр Газайланы Мухтар билдиргенди, анда табылган зыгыр къурулуш ишле жарарыкъды. Ол завод кеси бардыргъан геолог-разведка тинтилуени кезиуонде табылганды.

Правительствону оноуу бла Урван районда кир-кипчикни жарашдыруучу завод Нальчик шахаргъа хакъсыз берилгенди. Ол жаны бла бегимни Жер эмда ырысы халла бла байламлы къырал комитет хазырлагъанды. Аны башчысы Анна Тонконог билдиргенди, предприятяны багъасы 235 миллион сомду.

Нальчикде аэропортну самолётла къызынган ызы да арендагъа берилликди. Ол республиканы иелигенди. Анна Тонконог айтханга кёре, жууук заманда ол жаны бла конкурс ишле башланарыкъдыла. Дагыда къырал комитетни бегимлерине тийшилликде «Водогрозелечебница» ачык акционер обществону иши да тохтатылганды. Аны сылтау документлеринде кемчиликте табылганды.

Озган кюз арты-кыш кезиуе бир тюрлю чырмаусуз, къаууасыз озганды. 2015-2016 жыллада да жылытуу сезоннга хазырлануу тап халда барды-

рылыр ючюн, тийшли оборудование сатып алыргъа 6,3 миллион сом бёлюнорюкдю. Аны юсюнден къурулуш эм жашау журт-коммуналы молк министрли орунбасары Борис Балагов билдиргенди.

Быйыл 1-чи июльгъа дери къурулуш бардырууну, жерни хайырланууну жорукълары эмда шахарланы, элени айнытууну генеральный планлары болмагъан муниципалитетлеге къурулуш ишле бардыргъа, жерлени юлеширге, аланы бир категориядан башхасына кёчюрюрге эркин этиллик туюлду.

Борис Балагов билдиргенди, биогонлюке генеральный планлары жалауда юч районну барды, дагыда Нальчик шахар аны жарашдыргъа хазырды. «Республикалы бюджетден муниципалитетлеге бу документлени хазырларгъа 33,3 миллион сом берилликди», - дегенди ол.

Константин Храмов, бу жумушну магъаналыгын белгилеп, жууаплы министрлеге эмда районланы башчыларына планланы хазырлау жаны бла керекли ишле бардыргъа буюрганды.

Жыйылыуда энчи комиссияла да къуралгандыла, ол санда жеринден телдирилмеген объектеге салынган налогну аланы кадастр багъаларына кёре тохташдыруу, КЪМР-ни къырал программалары къаллай толтурулганды тинтиу жаны бла да.

КЪМР-ни Правительствосуну къаууму алышынганы бла байламлы бир-бир министрстволаны коллегиялары да торлендирилгенди.

Кенгешде башха бегимле да сюзюлюп, къабил кёрюлгенди. Анга федеральный инспектор Владимир Канунников, КЪМР-ни Парламентини спикерини орунбасары Натби Бозиев да къатышхандыла.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

2014 жылда Къабарты-Малкъар Республикада Культураны жылына хазырлануу эмда аны бардыруу жаны бла къурау комитетни

КЪ А У У М У

Коков Ю.А. – Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны къуллугун болжаллы халда толтурган (къурау комитетни председатели)

Саенко Т.В. – Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели орунбасары (къурау комитетни председатели орунбасары)

Храмов К.К. – Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоу Председатели (къурау комитетни председатели орунбасары)

Амшкова Ф.К. – Къабарты-Малкъар Республиканы Профсоюз организацияларыни биригуюню таматасы (ыразылыгына кёре)

Афаунов А.М. – Къабарты-Малкъар Республиканы спорт министрли

Битоков В.М. – Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны Администрациясыны таматасыны къуллугун толтурган

Вороков В.Х. – Россейни Культура фондуну Къабарты-Малкъарда бёлюмюню председатели, Къабарты-Малкъар Республиканы Кинематографистерини союзуну правленийни таматасы, Къабарты-Малкъар Республиканы Жамауат палатасыны члени (ыразылыгына кёре)

Говоров С.А. – Прохладна муниципальный районну жер-жерли администрациясыны башчысы (ыразылыгына кёре)

Дроздов И.П. – Къабарты-Малкъар Республиканы Басма эм асламлы коммуникацияла жаны бла къырал комитетини председатели

Емузова Н.Г. – Къабарты-Малкъар Республиканы билим беруу, илму эм жаш тёлуюню ишлери жаны бла министрли

Къарчаланы А.Х. – Къабарты-Малкъар Республиканы культура министрли орунбасары (къурау комитетни секретары)

Кодзоков М.М. – Нальчик шахар округну жер-жерли администрациясыны башчысы (ыразылыгына кёре)

Кумахов М.Л. – Къабарты-Мал-

къар Республиканы культура министрли

Мишкова И.В. – Къабарты-Малкъар Республиканы Финансла министрли къуллугун толтурган

Муртазаны Б.С. – Черек муниципальный районну жер-жерли администрациясыны башчысыны къуллугун толтурган (ыразылыгына кёре)

Мусукланы А.Т. – Къабарты-Малкъар Республиканы экономика анытуу министрли

Отарланы Р.А. – Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны кенгешчиси

Паногов М.А. – Терк муниципальный районну жер-жерли администрациясыны башчысы, «Къабарты-Малкъар Республиканы муниципальный къурауларыны совети» Ассоциацияны председатели (ыразылыгына кёре)

Семенов П.Г. – Къабарты-Малкъар Республиканы Архив служба-сыны башчысы

Темирканы Б.Х. – Къабарты-Малкъар Республиканы Композиторларыны союзуну правленийни председатели, Къабарты-Малкъар Республиканы Жамауат палатасыны члени (ыразылыгына кёре)

Тутуков А.М. – Къабарты-Малкъар Республиканы къурулуш эм жашау журт-коммуналы молк министрли

Тюбейланы А.И. – Къабарты-Малкъар Республиканы уруну эм социальный айнуу министрли

Федченко Л.М. – Къабарты-Малкъар Республиканы Жамауат палатасыны председателини орунбасары (ыразылыгына кёре)

Фиров Р.Б. – Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоу Председателини орунбасары

Фирова М.Д. – Къабарты-Малкъар Республиканы Театрда ишленгенли союзуну правленийни председатели (ыразылыгына кёре)

Хашба Н.В. – Къабарты-Малкъар Республиканы Россей Федерацияны Президентинде дайым келечисини къуллугун толтурган.

БРИФИНГ

Болумну тюзетиую таукел къолгъа алгъандыла

Тюнене КЪМР-ни Правительствосуну башчысы Константин Храмов алгъаракъда жаугъан жауунла келтирген къыйын болумну юсюнден брифинг бардырганды. Эмда биогонлюке не мадарла этилгенини эмда табийгъат кюч жоллагъа бла молкге къаллай хата туюргенини юсюнден айтханды.

Тогуз-он кюн мындан алда сакъ жауунла Черек эмда Урван районлагъа хата келтиргенди. Жемталада кёлор бузулган эди, 250 чакълы юйге жол болмай къалганды. Герпегежде уа школгъа баргъан кёлор оюлган эди. Къауум кюн алгъа жауунла

бютонда къаты жаугъандыла. Муниципалитетлени асламысына, бегирекда Черек бла Чегем районлагъа, ала кёп заран салгандыла. Жоллагъа ырхыла тошгенди-ле, черекле кёлорюлюп, жагъаланы, кёлорлени чыпынларын, жолланы жанларын эм башха

объектлени тозурагъандыла. Тау элени бир нечасы газсыз, токсуз къалгандыла.

Техника къоллу болган къурулуш организацияладан 50-ден аслам бригада къуралганды. Битеу экстренный службаланы специалистлери, МЧС-ни, администрациялары, министрстволаны келечилери да болумну тапандыруу къолгъа алгъандыла. Биогонлюке жолланы барысы да тазалангандыла, неда аланы тап

халгъа келтиргинчи, техника бла элени бир нечасы амал этилгенди. Элени бла чекчи заставаланы барысына да суу, электрокюч эмда газ толусунлай жиберилип башланганды. Шёндю жаламда Бызынгы турады газсыз, алай анда да иш къазаутды.

Правительствону башчысы бы къыйын болумда биреулен ёлгени да билдиргенди. Газетибизни тюнене басмаланган номеринде аны юсюнден жазылган эди:

эски Черек элде кёлорюлюп келген суу абадан кишини алып кетгенди. Эллили МЧС-ни специалистлери бла бирге излеуно кече-кюн да бардыргъанлай тургъандыла. Жарсыугъа, тюнене аны ёлюго табылганды.

Жауунла тохтатанлыккъгъа, Правительствода къуралган энчи штаб ишин бардыргъанлай турады. Россидромет араны республикада бёлюмонден билдиргенлерине кёре, эки-юч кюнден жауунла энтта да башлангыгъа болукъдула. Специалисте къоркюу болган объектлени эмда кёлорлени чыпынларын кючлендиреди. Быланы эмда тозурагъан жерледе бардырылган ишлени барысын да республиканы Башчысыны къуллугун болжаллы халда толтурган Юрий Коков дайым контрольда тутуды.

«Ал кюнде жауунланы хата-сындан 150-200 миллион сом багъасына заран тошгени терелген эди. Энди уа аны ёлчмени бир неча жюз миллионга дери кёлорюлгенди, - дегенди Храмов. Ол айтханга кёре, къыралдан республикагъа финанс болушлукъ этилликди.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Къууанчылык, мудахлык, жарык умутла...

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Жырла, голле, тепсеуле

Нальчикде 14-чю номерли гимназияда ахыр къонгуроу тёрт 11-чи классны окуучуларына кыагылганды. Алагъа деп «АМИКС» кыаумгъа, сабий тепсеу ансамбльге да кыатышхан жашчыкъла бла кызычыкъла жыр айтып, тепсеп турдула. Школчуланы алгъышларгъа

Алий да жаш адамла, алгъа барганлай, уллудан-уллу жетишимлеге итингенлей турурлары сыйгенин билдиргенди.

Артада уа кичи классны окуучулары устазларына, тамата тёлге да назмула окугъандыла. Къолларында сары шарланы кёкге жиберип, ызларындан къол бугъагандыла.

Андан сора ортагъа 11-чи «А», «Б», «В», «Г» классны

ленингенича, сагъат тогузуда башланады. Школчула, устазла, ата-анала да аз-маз кыагылдыла. Школну бир жанындан а 11-чи классны быйыл бошай турган жашла бла кызыла чыгадыла. Жыйылганла алагъа толкун къарсала бла тубейдиле.

Россей Федерацияны гимни да согулады. Школну директору къуллугун болжаллы

аланы ата-аналары бла бирге жууукълары, ахлулары, тенгери да келгенлери кёрюнюп тура эди. Ала барысы да окуу юйно аллында майданы толтургандыла. Школну бошагъасыны аллы тюрлю-тюрлю шарла бла омакъ жасалыпды.

Гимназияны директору Раиса Жамборова, жыйылганланы алгъышлай: «Бек фахмулу, бек хунерли, бек ариу да сабийле ма бизни школда окуйдула. Онбир жылны ичинде устазланы бла окуучуланы араларында кеп тюрлю зат болады. Алай сиз бизни асламысында кыуандыргъанлай тургансыз, мындан ары да гимназияны атын иги бла айтдырлыгъыгъызга бир ишеклигибиз жокъду. Хайт деги, ахшы жолгъа!» - дегенди ол.

Нальчик шахар администрацияны спорт департаментини таматасы Беслан Буздов а кесини насихат сезюнде былай айтханды: «Сиз жашауугъузну бир кесегин таусудугъуз, алда уа андан да уллу сынаула сакълыйдыла, аладан да бет жарыкълы къулулусуз деп ышанама. Кыарылу, саукулчу болур ючюн а, артык кеп зат керек тюрлюлдю, жаланда сизни кесигизни анга итмиуюгъоз, тютюн, ичги деген затланы унамау, спортну къолгъа алыу».

Культура эм солу паркны генеральный директору Хочуланы

бек иги окугъан жашлары бла кызылары чыгадыла. Ала, 1-чи классны бошагъан сабийлени къолларындан тутуп, къонгуроу кыагыл, юч кере тегерек айлангандыла. Ахырында барысы да тюрсюню шарланы кыйырларына кыагъытдан ишленген кёгурюнчюклени тагып, кёкге жибергенди. «АМИКС» кыаум жырлагъан кезиуде уа школну быйыл бошагъанла арагъа чыгып тепсегенди.

14-чю гимназияны быйыл 76 жаш бла кызы бошайды. Алда аланы ЕГЭ-ле сакълыйдыла.

Асфальтха атларын жазгандыла

Омакъ кийинген кызыла бла жашла, башхаладан алгъаракъ келип, генерал-майор Зокаланы Валерийни атын жюрютген 8-чи номерли орта школну арбазында тюрсюню мелле бла хар бири кесини атын жазады. Аны къатында уа жюрекчини сураты: «Бизни жаныбызны бир кесеге мында-туугъан школлубузда къалады!», «Сау къал, школлубуз!» деген жазыула да бардыла. Биринчи классны окуучулары уа, алыкъа да жукуудан аязмагъанча, ауузукъларын ачадыла, къолларында кеслеринден эсе уллу шарлары бетлерин жабадыла.

Къууанчы линейка, белги-

8-чи номерли школну окуучулары.

халда толтура турган Марина Шершева, онбир жылны окууп, быйыл сынау ишлеге къатышыргъа эркинлик берилгенлени тукъумларын айтады. Ала отуз боладыла. Бу окуу юйно 9-чу классын бошагъанла уа жыйырма бла бешдиле. Биринчи классдан экинчиге да онокъ сабий этгенди.

Ол кюн школчуланы алгъышларгъа Нальчик шахар администрациядан Алик Небежев, билим беруу департаментден да Ляна Саншокова келген эдиле. Ала жашауу уллу да, жарык да, аны бла бирге уа кыйын да жолуна чыгып барган жаш адамлагъа насып чыпчыгын тутарларын тежегенди.

1-чи, 6-чы, 7-чи, 9-чу классны окуучулары бу кюнне концерт программаларын хазырлагъандыла, 11-чи классны бошагъанлагъа саугъала да бергенди. Саугъасыз а школгъа энди барлыкълар да къалмагъандыла.

Къууанчы линейкагъа келгенлени жюреклери тынчыкълы болур ючюн а, хар школда да Ич ишлени министерствосуну полициячылары къуллукъларын тынгылы бардыргъандыла.

ХОЛАЛАНЫ Марзигт.

Айырмалы окугъанлагъа - грамотала эм саугъала

Тюнене, хар жердеча, Нальчик шахарны онсегизинчи номерли школуну арбазы адамладан толу эди. Быйыл бу окуу учрежденияны 37 выпускник бошайды.

Къууанчы линейка ачылганын, бу школда ахыр къонгуроу быйыл 47-чи кере кыагылганын да билдирип, завуу Энейланы Мария Андреевна алгъа онбиринчи классны бошагъанланы, ызы бла тогузуунчу, тёртюнчю эм биринчи классланы анга тизилерге чакъырады.

Линейка бир минут шоштуруудан башланганды. Окуучула, педагог коллектив да кеп жыл бу школгъа директорлукъ этип турган, кеп болмай ауушхан Текуланы Камалны жашы Азретни эсгергенди.

Выпускниклени алгъышларгъа ол кюн бери Нальчик шахар администрацияны

келечиси Лариса Юрьевна Кузнецова, билим беруу департаментни ишчиси Алла Алексеевна Алижанова эм башхала келгенди. Ала школну бошагъан жашла бла кызыла жашауда кеслерини жолларын табула, насыплыла болурларын сыйгенлерин билдиргенди. Саулык, мамырлыкъ тежегенди.

Ызы бла онбиринчи классны окуучулары бирси класслагъа кеслери олимпи-

адалада, конкурслада болдурган жетишимлени документлерин бергенди эм ала да школну даражасын кётюрлюклерине ийнанганларын билдиргенди.

Школну директору Байчекуланы Римма Абидиновна, выпускниклени алгъышлай, биринчи атлам этген не заманда да кыйынды, сиз а бюгюн уллу жашауугъа атлам этесиз, дегенди. Ала экзаменни жетишимли берип, устазларын, ата-аналарын да кыуандырыла деп ышанганын билдиргенди.

Онбиринчи классны таууса турган Танзиля Сижажева, кыйын авариягъа тюрсюп, линейкагъа келалмагъанына да жарсыганды. Кызычыкыны ата-анасына сабырлыкъ, тэзоумлюк тилеп, аны терк окуна аягъы юсюне болурун сыйгенин айтханды. Андан сора директорну окутуу-юйретуу жаны бла орунбасары Августина Арамбиевна Сетова экзаменлени берирге эркинликлери болганланы тизмелерин окугъанды эм аланы бир кыаумун окууда, спортда болдурган жетишимлери ючюн грамотала бла саугъалаганды.

Ызы бла выпускниклени биринчи эм тёртюнчю классны окуучулары алгъышлагъандыла. Школ жашауу

юсюнден чам халда жазылган назмулары, жырлары бла жыйылганланы кыуандыргандыла. Таматаракъ класслада окугъанла уа «Биз иги билген дерслени кыарлы» деген ат бла алаамат сахна оюн да кыурагъандыла. Анда, билим бла билимсизликни тенгешдирип, илмуну дунясы бай болганын ачыкълагъандыла.

Бу жолгъу ахыр къонгуроу кыагъаргъа эркинлик онбиринчи классны класс башчысы Рахайланы Нелла Магомедовнага, выпускник Муртаз Пшенуков бла биринчи классны окуучусу Милена Шамурзаевагъа берилгенди. Аны кезиюнде выпускникле устазларына гол къысымлы саугъа этгенди.

Къууанчы линейканы жаш жырчы Ката Кременчук «Ахыр къонгуроу» жыры бла, «Ритмы гор», «Каллисто» тепсеу ансамбльге да бютюн жарык этгенди. Ахырында школну бошагъан жашла бла кызыла ариу да, уллу да шар кысымлы тизмелерин окугъандыла. Аланы ызларындан къарай, алгыш эте, кыуанч тыпырлы эдиле. Ызы бла выпускниклени школда ахыр дерслери не ашыргандыла. Байрам жарыкъ фейерверк, той бла бошалганды.

МОКЪАЛАНЫ Зукура.

Концерт

Усталыкъгъа - кёрюнген атлам

Бу кюнледе школлада выпускниклени уллу жашау жолгъа ашырадыла. Аны бла байрамлы хар окуу юйде, байрамла кзуралы, аланы алгъышлайдыла.

Нальчик шахарны биринчи номерли Искусстволарны школуну Хасанияны Культура юйно мурадунда ишлеген бёлюму да артха къалмагъанды бу тёреден. Мында юйренген жашчыкъла бла кызычыкъла концертде хунерликлерин къараучуну аллында энта бир кере ачыкълагъандыла.

Бюгюнлюкде искусствогъа берилген сабийлени саны эсе барганы кыуандыргъан болумду. Сёзсюз, бу жаны бла билимлерин айнтыргъа себеплик этгенле устазлардыла. Аланы арымай-талмай юрешгенлерини хайырындан керебиз ёнлери бла сейириндирген жырчылары, уста музыкантлары, фахмулу суратчылары да.

Школну сохталары да хурметлегенди ингири чегинде преподавательлерин. Кыараучуну аллына биринчи «Улетай» деген композиция бла Наида Устарханова башчылыкъ этген хор чыкъганды. Ызы бла хунерли кызычык Хозаланы Лайла Гергъокаланы Халимат бла бирге «Турнала» деген жыры алаамат айтхандыла.

Культура юйде миллет тепсеули эки ансамбли барды - «Минги тау» бла «Басият». Аланы художестволу башчылары Анахаланы Мурат бла Мусукаланы Анжеладыла. Бу кыаумланы сабийлери, бир бирлери бла кыаты байламлыкъ жюрютюп, керек болса, тутхучлукъ да этедиле. Кеп болмай биринчи Север Осетияда-Аланияда бардырылган «Шуёхлукъну тепсеу» атлы халкъла аралы сабий хореография фестивалгъа къатышып къайтханды. Анда ала сыйлы дипломагъа, миллет культураны сакълангъанлары ючюн энчи махтауугъа да тийишли болгъандыла. Концертде жаш артистле тюз

тепсеуню, бурунгу жорукъларындан чыкъмай, ызын бузмай бардыра билгенлерин кёрюстгенди.

Быланы жетишимлерине кыуанганын школну таматасы Хозаланы Марзият да айтханды. Ол, мында юйренген айырмалы сабийлени алгъышлай, иш кёллю устазлагъа сыйлы грамотала бергенди. Аланы санында гитарадан классны бардырган Иттииланы Алий, концертмейстер Бешийланы Фатима, хореограф Анахаланы Мурат эм бирисле болгъандыла.

Жаш адамланы алгъышларгъа Хасания элني администрациясыны башчысы Азаматланы Кыайсын, Культура юйно таматасы Геляланы Рустам да келген эдиле. Била жашла бла кызыланы, диплома бла саугъалап, эллерине, жерлерине жараган адамла болурларын тежегенди. Сёз выпускниклени кеслерине жетгенде, ала лирикалы назмула окууп, жашауларын мындан ары да искусство бла кыаты байламлыкъда кёргенлерин билдиргенди.

Ингириде жыр, оюн, тепсеу аслам болганды. Кыонакъланы чыгармачылыкълары бла Кыабарты-Малкъарны сыйлы артисткасы Ирина Даурова, кеп эришюмлене лауреатары Жаникаланы Элдар, жаш жырчыла Абдулаланы Фатилем эм Атырзаланы Элдар да кыуандыргъандыла.

ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нажабат.

«Социальный бизнесмен» деген атны кыурагъа кезиу келгенди»

Группойланы Тимур «Возрождение» деген социальный реабилитация араны башчысыды. Бу проектни баш магъанасы - сакъат адамлага себеплик этиудю. Къаллай себеплик? Жаш предприниматель анга быллай жууап береди: «Ол, бек биринчисинден, чекленген онглары болган адамлага, хар бирини да усталыгына, билимине кере ишти жерле кыурау бла байламды. Дагыда ара быллай адамланы хунерликлерин ачыкларча, спорт, физический культура

Предприятияны кыурагынчы, ол не бла кюреширин белгилерге керек эди. Республикада рынокту тинтгенде, баям, хар юйде да, бютюдю предприятияны асламысында, эл миюк, кыурулуш, ремонт ишледе хайырланган затланы - кыюл къапланы производство болмагъаны ачыкланганды.

Бизнес не тюрлю да болсун, аны кыурагъа аха керек болады, бир-бирде болушук да изленеди. Жаш бизнесмени ал атламлары къаллай эдиле? Тимурну проект

сатылганладан игиди. Эл миюк предприятияла, консерва заводла бла да иги байламлыкыла кыураула гандыла. Уруну эм социальный айныту министрствого бойсунган учрежденияла да алычуланы санына киреди.

Предприятие ишлегенли юч жылдан артык болады. Ол заманы ичинде кыйын кезиулер болганмыдыла? Тимур былтырны ал айларын эсе тюшюредди. «Ол кезиуде энчи предпринимательлени Пенсия фондха берген телеулерини елчеми иги да кетюрюлген эди. Файдалыклары къалмай, кепле жабылгандыла. Мен да арсарлы болама, алай дагыда предприятияны ишин, аны файдасы артык къалмагъанына да къараймай, тохтатмай. Жашуа кеси кергозгенди ол тюз оную болганын», - деп ышарайды. Биюнюлюкте предприятие битеу телеулерин береди, кесине хайыр да тюшюредди.

Гитче бизнеси ол кыйын кезиуден кыурулганды, ишлейди, айныу борчлары уа къаллайдыла? Тимур умутлары кеп болганын жашырын этмейди. Биринчисинден, инвесторланы чактырыгъа керекди, дейди. Бу производствону ёсююне кыураула къошулулуна да ышанады.

Бу предпритиядан республикалы социальный-реабилитация ара кыурау - ол бек уллу умутларындан бириди. «Сакъатлагъа анда бир нечча производство ачаргъа сюеме. Жаланда кыюл къалла чыгаргъан цех угай, милянлы, кюзюлени жарашдыручу мастерскояла да боллукъдула. Программист неча дизайнер усталыклары болгъанлары кезиуде кыураула да жашаган жерлеринде иш бериге кюреширикбиз».

Социальный предпритиялагъа кыураулы кез къарамы да башха болургъа кереклисин белгилейди Тимур. Шёндю алагъа, сёз ючюн, налога телеу жаны бла бир тюрлю льготала жокъдула. Аны бла байламлы тийишли мадар этгенден сора, аны оюмуна кере, жашауда «Социальный бизнесмен» деген атны сингдирге да керекди.

Уллу предпритияланы башчылары да ишлеринде жаланда фйдалькыны кетюрюу вопросла бла чекленип къалмай, быллай адамлага ишти жерлени кыурау эс бурсала да иги боллукъ эди. Ол алагъа артык уллу къоранч болмаз, сакъатлагъа, жамаятка уа магъаналыгы ол, сёзсюз, бийик боллукъду, дейди ол.

Жаш дагыда быйыл Нальчикде «Социальный предпринимательни школун» бардырыгъа умутлуду. «Анга деп ара шахардан белгили специалистлени, лекторланы чактырылкъбыз. Жаш телеу лекцияла, тренингле, билим беруу курсла бардырылкъдыла. Ол жаланда кыагытда къалмай, кеплеге магъаналы болуруна ышанама», - дейди Тимур.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

бла кюреширге итинюлерине билеклик этерча кыураула ганды».

Араны предпритиясы 2011 жылда ишлеп башлагъанды. Цехи, офиси да Нальчикде бизнес-инкубатордадыла. Анда кеп гитче белюмле ишлейдиле, алай быллай социальный магъаналы производство жаланда Тимур кыураула, кыюл къалла чыгаргъан производстводу.

Кимле урундадыла анда, производство не мурад бла кыураула ганды, фйдасы бармыды? Аны юсюнден Тимур быллай айтады: «Быллай адамланы кеп жерледе ише хазна алыргъа сюймегенлери кимге да тасха болмаз. Кёзю аз-маз осал кёрсе неча кыулагы аман эшитсе ол бир сылтау. Алай адамны къолунда, аягында кыулулу бар эсе уа?... Анга ишти жерни да энчи кыураула керекди. Кеплеми аллыкдыла боюналары ол борчу».

Социальный предпринимательство, мен анга алай айтама, асламысында бизнес бла угъай, жандаурулук бла окуна байламды дегер боллукъду. Анга уа тийишли сакъатла да аслам болура, алай аллай адамлага ишти жерле кыураула, алагъа бу жашауда керек болгъанларын сезерча этиу, ол, мени оюмуна кере, жандаурулукдан эсе магъаналыды. Предпритияны мен ма ол мурад бла кыураула ганды.

Файдасыны юсюнден айтханда уа, ол барды дегер боллукъду. Алай башха производствода билаттенгидиргенде, артык бийик тюрлюдю. Башхада айтханда, быллай бизнес бла кюреширин адам байкыларыны тюрлюдю».

Нальчикни администрациясында жаш телеу предпринимательствого себеплик этген конкурса хорлагъанды. Шахарны властьлары сакъатлагъа ишти жерлени кыураула проектни дурус кёрюу, аны кыураула 300 минг сом грант бергенди. Республиканы уруну эм социальный айныту министри Тюбейланы Альберт да офисни ачаргъа болушанды эмда ары техника сатып алганды. Анга Тимур: «Бир кере бла чекленип къалмай, ол бизге дайым кез-кыулак болгъанлай турады» - деп, энчи ыразылыгын билдиреди.

Керек тюрлю-тюрлю оборудованины, автоматизациясы бийик болгъан станокланы эм башха затланы да мажарганды жаш предприниматель. Чекленген онглары болгъан адамлага быллай станоклада кюреширин кыйын тюрлюдю. Алай дагыда хар ишти жерни аны артында олтургъанга энчи келишидирге керекди. Ол заманы алады, къоранчла да этиледиле.

Ишчилени предпритиягъа асламысында Нальчик шахарны адамланы иш бла жалчыту арасы жибереди. Ала хакъларын толусунлай заманында аладыла. Бу жаны бла кыураула быллай цехлени башхаладан айырмайды, льготала неча женгил амалла жокъдула. Жаланда ол ара хар ише алынган адам ючюн субсидия телейди.

Продукцияны Тимур республиканы ичинде сатады. Сурам игиди, дейди. Бир жаны бла, мында кюрентле да жокъдула, сора кыюл къапланы квалитесу рынокда

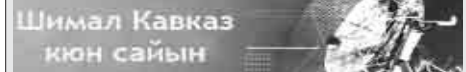
ПРЕЗЕНТАЦИЯ

Отарланы Керимни китабы - къабарты тилде

КъМКъУ-ну Отарланы Керим атлы культура арасы **27-чи майда** Отарланы Керимни къабарты тилде чыкъан «Пока горит огонь в очаге» деген китабыны презентациясын этеди. Ары кирген назмуланы, поэмаланы да ёз тилине белгили къабартлы назмучу Афлик Оразев кечюрген-

ди. Тилманч айтханнга кере, ол малкъарлы жазуучуну чыгармачылыгын бек жаратып, аны терен адамлыгын тизинлеринде сезип ишлегенди.

Жыйылу **27-чи аудиторияда 15 сагъатда** башланарыкды. Литератураны сюйгенлени ары чакырыбыз.

Чеченде - алаамат «Аргун-Сити»

Чеченде «Аргун-Сити» деген бийик юлени комплексин хайырланаргъа беруину кыуанчы болганды. Республиканы башчысы Рамзан Кадыров тынгылы ишлери ючюн кыурулушулагы ыспас этгенди, аламы бир-бирлерине сауула да бергенди.

Кёресиз да сиз комплекс къалай аруу зат болганын. Ол сегиз журтду, анда 534 фатар, къонак юй, сатуу-алуу эм эригени кетериучу арала, ресторанла, кафе бардыла. Ала шахарга кеп ишти жер берликдиле, гитче эм орталык бизнеслени айнытырга себеплик этерикдиле, дегенди Рамзан Кадыров.

Аргунчуладан сора да, кыуанчха Россейни башха регионларындан, узак эм жууук тыш къыраладан келген къонакда да катышхандыла. Бийик комплексни ишлеу 2011 жылда башланган эди.

Кючлерин бирикдирлик келишим

Экономика эм гуманитар жанлары бла биригип ишлеу юсюнден келишимге Астраханьны бла Дагыстан Республиканы келечилери къюл салгандыла. Аны юсюнден ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине регионну губернаторуну пресс-службасындан билдиргенди.

Дагыстанлы коллегала астраханьчыланы промышленностьну, агропромышленность комплексни, чабакчылык белюмю, илмуу эм билим беруину айнытууда сынауларын билерге эм кеслеринде хайырланаргъа, дейдиле. Андан сора да, регионла, биригип, культуралы ишле бардырыр муратлыдыла, дегенди пресс-служба.

«ЛУКОЙЛ-ну» къошумчулуугъу

Волгоградагы нефтьни жарашдыруучу заводда инвестиция проектлени жашауда бардырыгъа «ЛУКОЙЛ» компания 8,7 миллиард сом берликди. Аладан 31,3 миллиард сом быйыл бергенди. Аны юсюнден биригину онуючу Вагит Алиперов бу уллу предпритияда болганында айтханды.

Проектеден бири - заводда нефтьни бек алгъасын жарашдырык установканы ишлеудю, ол жылны ичинде 6 миллион тонна нефть жарашдырыр турлукду. Установка толу кючу бла келе турган жылда ишлеп тебирерикди. Ол объекти кыурулушуна 14 миллиард сом берилгенди. Мында вакуумлу газойланы терен халда жарашдырылык комплекс да ишлене турады. Ол комплекс предпритияда мотор отлукну чыгарууну 1,5 кереге кёбейтирге себеплик этерикди.

Шимал Осетияда Суворов атлы аскер училищени ачарыкдыдыла

РФ-ни кыоруулары министри Сергей Шойгу эм Шимал Осетияны администрациясы ол училищени Россейни Кыоруулары министрствосуну беруину юсюнден оную этгенди, министрле буйрукъа да кыюл салгандыла.

Билим берлик бу учреждениегъа РФ-ни Кыоруулары министрствосуну «Шимал Кавказлы Суворов атлы аскер училищеси» деген ат аталыкды эм ол Юг аскер округу аскерлерини башчысына бойсунурукду, дегенди министрине.

Ингушетияда - сейирлик дорбун

Ишчиле Ингушетияны тауларында Сыйлы Тамара деген аты айтылган грузинли тишируу патчах мында асыралган болур деген дорбуну тапхандыла. ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине айтханларына кере, Ассиновск тардагы дорбуннга республиканы башчысы Юнус-Бек Евкуров да барганды. Ол дорбунну тинтирге, гудучуладан да кыорууларга буйругъанды.

Аты айтылган патчах тиширууну кыбыры, официальный грузинли хапарлага кере, Гелатидеги, алай эсе да, аны ёлюгу уа анда жокъду. Хапарлада айтылганына кере, Тамара ёлгенден сора кыбырымы жашырылкъда тутугъу, мен эрге барырга сюймеген тюркюл солтан Нукардин ёлюгюме да жетмесин, дегенди.

Окьюу

«Не магар бла да окьюугъа сейирлерин къыздырырзъа керекди»

Иги устаз ол кимди? Баям, уллу-гитче да аны кеслерича ангылайдыла. Окьюучулагъа ол жарыкъ кёллю, ала бла бир тилде сёлешген, керек жерде нёгерлик эте билген адам болурга керекди.

Мен бу жол аллай адамны юсюнден айтыргъа союме. Ол Нальчкни 6-чы номерли школунда англиз тилден окьухтан, 2009 жылда «Жылны устазы» деген конкурсда хорлагъан, бийик категория педагог Байдаланы Муссаны къызы Герийланы Маринады.

Ол 1967 жылда Тырнаууз шахарда туугъанды. Айтханына кёре, гитчеликден окьюна юрист, андан къалса уа, тилманч болурга бек сюе эди. Школну бошагъандан сора, чырмаула чыгып, биринчи умуту толмайды. Алай бла къыз КъМКЪУ-ну англиз тил бёлюмюне киреди. 1989 жылдан бери англиз тилден дерсле береди.

Кёп болмай мен аны бла туберге барам. Марина, хар замандача, окьюучулары бла «къазуатда» эди. Бу жол да ала Уллу Ата журтну байрамына аталгъан постановканы хазырлай тура эдиле. Окьюу юнюно завучу Жанна Молоканова айтханга кёре, Маринагъа режиссёр болурга керек эди. Ол къатышмай учрежденияда чыгъармачылык жаны бла бир жумуш да къаралайды. Сабийле да аны бек сюедиле, дерсден солугъан заманларында окьюна тёгерегинден алып турадыла. Биргесине ишленген араларында да аны сыйы бийикди.

Мындан алгъаракълада ол, устазланы араларында «Билим беруу» миллет проектни чеклеринде бардырылгъан конкурсда хорлап, Россейни Президентини грантына тийишли болгъанды. Проектге 37 устаз къатышханды. Финалгъа аладан 23-сю чыккъанды.

- Мен проектни ишин къолгъа алгъанлы юч жыл бола эди, алай анга къатышыр ючюн эки ай бла жарымны уа тири хазырланганма. Бирде башым бла жумушума кетип, кече сагъат онекиге дери тургъан конлерим да болгъандыла. Манга болушуп, кёллендирип тургъанлары ючюн бирге ишлеген устазла Лихицкая И., Сеферян Т., Парфёнова Г., Ностулыны С., окьюучулагъа эм юзюрюме да ыразылыгъымы билдирдирге сюе, дейди Марина Муссаевна ушагыбызны кезиунде.

- Билим берууде кесинг энчи къаллай амаланы хайырланаса?

- Бусагъатда хар зат да кюн сайын торлене барады. Аны ючюн устазгъа артха къалыр гъа жарарыкъ тийюлдю. Мени оюмуна кёре, окьюучуну билимге итиндирдирге керекди. Ол иште манга электронный къанганы, Интернетни, педагогика жаны бла белгили авторланы китапларын хайырланганым бек болушадыла.

Билим берген бла бирге психология жанына да аслам эс бурма. Окьюучу сагыш этерге юйренирча, нёгерлери бла байламлык жюрюте билирча, саулай айтханда, жамаутны ичинде жунчумазгъа керек-

ди. Дерсде, лекцияла окьюп, семинарла бардыргъандан сора да, торлю-торлю оюнула, проектле, презентацияла эм башха технологиялары да хайырланама.

- Бусагъатдагы окьюучула билимде, адетде да осал жанына торленип бардыла, дейдиле. Сени оюмуна гъа калайды?

- Мен ол алайды деп айталлык тийюлме. Юлгюге бизни школну алсак, окьюучуларыбыз шахар, республика эм Россейде бардырылган билим, искусство чыгъармачылык, спорт эм башха конкурслагъа, акциялагъа, олимпиадалагъа, форумлагъа, проектлеге, эришюлеге да тири къатышханлай, биринчи жерлеге тийишли болгъанлай турадыла. Сёз ючюн, мен башчылык этген 10-чу «А» классны юсюнден айтсак, кёлпе кружоклагъа, секциялагъа жюрюйдюле. Сабийни бош заманы болмагъаны уа аны эшикте аман ишледен да тыады.

Адет-намысны юсюнден айтханда уа, ол затха асламысында юйорде юйретирге керекдиле. Биз да ол жаны бла къолубуздан келгени этерге юрешебиз, сабийни юйретирге къайсы бирибиз да борчлубуз.

- Окьюучу, сёз ючюн, англиз тилден «юге» окьюу эсе, ол аманмы?

- Фахмусуз сабийле жокъ-

дула. Осалды деп бирин биринден айырып къояргъа жарамайды. Бирде энчи эс бурургъа да тошеди. «Юч» белгиден «бешге» кётюрюлгенде да болгъандыла.

Инглиз тилден билимлерин ёсдорюрге сюйгенлеге бир ненча жылны школубузда «Альбион» деген аты бла клуб ачхан эдим. Анда да жетишимлерибиз махтанырчадыла.

- Ишинг бла байламлы жууукъ заманга къаллай муратларынг бардыла?

-Кесими атым бла эмда устаз Татьяна Алексеевна Сеферян бла бирге англиз тилден бир къауум методика пособияланы чыгъаргъанбыз. Бусагъатда окьюучуларым кеслери жазгъан ишледен, ангылатуу суратла да къошуп, сабийлеге англиз тилде омакъ журнал хазырларгъа умут этеме.

КУРДАНЛАНЫ Сюлемен.

Тюрленилме

Волонтёрство вузгъа кирирге болушурукъду

Билим беруу эм илму министерство айтханыча, россейли вузлагъа кире туруп, Бир къырал экзаменнге къошакъ балланы санауу болумларыны жорукълары тохташдырылгъандыла. Ведомство 2015/16 окьюу жылдан башлап ЕГЭ-ден сочинениягъа шолчуплагъа 1-ден 10-нга дери балл къошаргъа деген оноу этгенди.

Ненча балл къошуллулгъун окьюу заведение кеси тохташдырылкъды. Бу эм башха торлю жангылыкъланы юслеринден билим беруу эм илму министрни орунбасары Александр Климов айтханды.

-Биз дагъыда быллай оюм этебиз: бийик окьюу юйлеге окьюргъа кириуню юсюнден жорукъла бла байламлы информацияны да билдирдирге муратлыбыз. Хайырлангъа тургъан мардалагъа кёре, вузла 15-чи декабрьге дери экзамен бериллик предметлени тизмелерин берирге керекдиле, 31-чи мартха дери уа окьюугъа алыуну жорукъларын да билдирдирге борчлудула.

Биз былай айтбабыз: 2015/2016 -чы окьюу жылдан башлап вузла кеслерини сайтларында ол торлю затланы 1-чи октябрьге дери басмаларгъа керекдиле. Анга тийишли акты Минюст 1-чи сентябрьге дери къабыл этерге тийишлиди, -дегенди Климов.

Министрни орунбасары дагъыда айтханыча, школчуланы быллай жетишимлери да эсге алыныргъа керекдиле: окьюуда жетишимлери ючюн берилген майдаллары, волонтерство, ишлери, олимпиадалагъа къатышыулары, спорт эришюледе жетишимлери (спорт вузлдан башхалагъа кире туруп).

Ол торлю жазгъан ишледен, студентге 10 балл къошулургъа болуукъду. Къаллай жетишимле эсге алынырыкъларын хар вуз кеси тохташдырылкъды.

«Известия» газет.

Бусагъатдагы жаш тёлю

Суратчы программист

-Мадина, сени атанг Курданланы Рашид белгили ювелирди. Аны усталыгъына юйренир акылы келмегенмиди эсинге?

-Мени атам ишинде айырмалыды, алай хар уста да усталыкъ эталмайды. Былайда кесими юсюмден айтама. Бир къарындашым атабызны мастерскоюнда бек сыйюп ишлейди.

-Мен билгенден, сен ювелир болмагъан эсенг да, графика суратлагъа уа устаса. Китеп басмада суратчы болурга умутунг бармыды?

-Школ жылларымда чыгъармачылыккыны юйюнде информатиканы кружогуна, артада уа окьюучулары илму-техника чыгъармачылыкъларыны республикалы арасына (РЦНТТУ) жюрюп тургъанма. Бир жол, ары мен окьюгъан университетден преподавательле келип, бизге тестле береди. Терен билимлерин кёрюзотгендени, ол санда мени да, окьюугъа экзаменсиз чакъырадыла. Бир жылгъа элли минг сом телерге керек эди, атам бла анам ол хакъ бийик тийюлдю дейдиле да, мен Санкт-Петербургда окьюп башлайма.

Бу университетде улутха деген зат ахырысы бла да болмагъанды. Устазла бек иги окьюта эдиле. Алай экинчи курсда окьюна ангылагъан эдим мен: информатика - сейирлик дунияды, алай мен программист болуп, жашаууму оздурлукъ тийюлме. Чыгъармачылыкъ иш бла юреширге сюе. Лекциялада тохтаусуз суратла ишленгенлей турама. Ангылай эдим: хар адамгъа да керекди диплом, мен да алгъанма аны.

Курданланы Мадина Санкт-Петербургда Оптиканы эм механиканы информация технологияларыны тинтиу университетин бошагъанды, алай бек сюйген иши графика жанрда сурат этиудю.

Мындан ары не атлам этерге билмей турама.

-Сурат ишлеу жаны бла окьюргъа уа сыйеммисе?

-Окьюу бир-бирде адамны энчилигин урлайды. Бирулей деп битеу дунияда белгили график барды, ол бир жерде да окьюмагъанды.

-Мадина, окьюмай бийик жетишим-

леге жетгенле бек азыдыла. Академияны бошагъандан сора кёп суратчыла бир устаны мастерскоюнда болушлукъчула болуп тургъандыла. Хау, Грузияны бек белгили суратчысы Пиросмани бир жерде да окьюмагъанды, алай анычала бек азыдыла.

-Тюз айтасыз, болсада шёндю мен лекциялагъа тынгыларгъа итинмейме, къолум а карандаш бла къагытха узолады.

-Кёрмочлеге къатышханмысы?

-Санкт-Петербургда юч жыл мындан алгъа Шёндюгю искусствону музейи ачылгъанды. Ол бир жол акция бардырады: битеу сюйгенлеге боюла бла картон юлешедиле. Сау кюн ишлейбиз. Алты жюз суратдан жетмиш суратны сайлайдыла да, «Октябрьский» залда кёрмюч къурайдыла. Сайланган суратланы ичинде мени ишлени да бар эди. Ол кюн насыплы кюнюм эди.

- Уллу шахарлада студентлени асламысы ишлеген этедиле, ата-аналарыны къолларына къарап турмайдыла. Сен а окьюгъан кезиунде ишлегенмисе бир жерде?

-«Альфа банкда» юрешгенме. Жууаплы, къыйын иш эди, алай коллективде жаш адамла болгъанлары болуша эди.

- Санкт-Петербургда не затха бюсюрейсе?

-Санкт Петербургда адамла бир бирлерине бек сакъдыла, кёллерине тиерик затны айтмайдыла. Андан сора да, шахар музейге ушайды, бек омакъды. Кинотеатрла жаланда уллу мекамлада улай, фатарлада, подвалада, юй башлада да бардыла. Концертле уа фатарлада да боладыла. Искусствону тылпыуун сёзесе бу шахарда!

Бир талай жумуш тындырыргъа керекме Нальчикде, аланы тамамлагъанлай, Петербургда къайтырыкъма. Жомакълы шахарды ол. Акъ керемени мен кесиз сюе.

-Иш борда бла байламды, ол болгъан жерде уа къууанч жокъду. Сен ише къалай къарайсы?

-Мен биреуге угъай, кесиме ишлерге сюе. Мени заманым толусунлай меники болур ючюн.

Петербургда биринчи барыуум башымы кечиндирдирге диплом бергенди. Не шахарда да иш табарыкъма, компьютерни иги билеме. Алай ол жолючулгум чыгъармачылыкъга элтгенди. Ким билсин, экинчи кере табар эсем а ёз жолуму?

Нальчикде школну бошاپ, Петербургда университетде окьюп башлагъанымда, алай къууана эдим. Ол сезим алдау болгъанды. Жаным излеген искусстводу. Бийик искусство.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

АСКЕР-СПОРТ ОЮНЛА

Патриотланы ёсдюредиле

Бу кюнледе «Победа» деген аскер-спорт битеурросей оюнланы республикалы финалы бошалганды.

Эришуле, белгилисича, школланы араларында бардырыладыла. Алай быйыл биринчи кере Май бла Черек районланы кадет интернат школларыны келечилери да кытышандыла. Къарыуларын сынаркъа онбеш окъуу учреждениеяны командалары жыйылгъан эдиле. Хар къауумну

санында, жашладан сора да, экишер кызы болургъа керек эди. Бир-бир конкурслада ала жашладан арта кълмагъандыла.

Окъуучула школну бошагъандан сора билимлерин ёсдюрюрге аскер кючлеге неда органлада къллукъ бардырыча бийик окъуу юйлеге кирирге

суйгенлерин билдиргендиле.

- Эришулени баш магъанасы жаш адамланы аскерде къллукъ бардырыгъа хазырлагъан бла чекленип кълмайды. Быллай мероприятиягъа

кытышхан адамны кылыгыгъа ариу жанына тюзеледи. Ата журтуна соймеклиги, патриот сезими да кючленеди, -дегенди ДОСААФ-ны Къабарты- Мал-

къарда бёлуюню таматасы Юрий Ашинов.

Эришуледе аушигерчиле - биринчи, Красносельское элни 1-чи номерли школу - экинчи эм Бахсан шахарны 4-чю школу ючюнчю жерлени алгъандыла.

«Победа» деген республикалы аскер-спорт оюнланы финалында хорлагъанла июнь айда ётерик зоналы эришулеге кытышырыкъдыла.

КУРДАНЛАНЫ Сюлемен.
Суратланы автор алгъанды.

Жандауурлукъ

Игилик игилик
бла къайтыр

27-чи майда 18 сагъатда Къулийланы Къайсын атлы малкъар къырал драма театрда «Дуниягъа халал кёзден кырагъыз» деген ат бла жандауурлукъ концерт боллукъду. Ол саусуз сабийлеге болушлукъ мурат бла къралдыла.

Анга Мусукаланы Руслан, Ольга Сокурова, Гергокланы Халимат, Мамайланы Фатимат, Светлана Тхагалегова, Аюес Зеушев, Аппайланы Алим, Ирина Даурова, Ирина Крымова, Жанккланы Эльдар, Холамханланы Къайсын эмда республикада атлары белгиле башха жырчыла кытышырыкъдыла.

Билетни багъасы 400 сомду. Аны Малкъар театры кассасында сатып алыргъа боллукъду. Соруулары болгъанла бу номерле бла сёлешип, толу хапар билирге боллукъдула: **47-54-41; 8-928-081-78-62.**

Къурау комитет.

Семинар

Жоллага сабийле
ачымаз ючюн

«Эс бургъуз - сабийле!» битеурросей профилактика акцияны чеклеринде Бахсан районда республиканы битеу районларындан пропаганда бла кюрешген инспекторланы кытышыулары бла сабийле жоллага ачымазча профилактика этуу бла байламлы семинар бардырылганды.

Жыйылынуу баш мураты - бу жаны бла ишлеуно жангы амалларын излеу эм билим беруу учреждениеяны бир бири сынамларына юйретиу эди. Алай бла полициячыла бешинчи номерли прогимназияда бла Тёбен Куркужинни школунда болгъандыла. Сабийле алагъа жомакъланы болушлукълары бла жолда жорууюно жорукъларын кылай билгенлерин кёрюзгендиле, устазлары бла кёп сейир мероприятие кырагъандыла, ата-аналары бла уа дагыда «Орам» деген оюнну хазырлагъандыла.

КъМР-де Ич ишле министрствону пресс-службасы.

ТЕАТР

Дагыда сахнада «Ревизор»

Къулийланы Къайсын атлы малкъар къырал драма театр **29-чю майда** кесини кезиулю оюнуна чакъырады. Ол ингирде актёрла Н. Гогольну «Ревизор» деген комедиясына кёре салынган оюнун кёрпозторюкдюле. Аны режиссёру Атмырзаланы Магомедти, художниги Бакуланы Владимирди. Спектакльге Бегийланы Зауур, Атмырзаланы Магомед, Бачиланы Александр, Бичиланы Хажы - Дауут, Таппасханланы Галима, дагыда театры башха актёрлары кытышдыла.

Бююнюню кююбюзге жууукъ чам оюнуу кыраучу жаратыр деп ышанабыз.

Ол **19 сагъатда** башланарыкъды. Орус тилге да кёчюрюлюкдю.

Соруулары болгъанла бу телефонла бла сёлешинле: **47-50-40; 47-54-37.**

ПРОКАТ ШАТРОВ

Шатер (4x5, 4x8, 5x5, 5x8, 5x10)
Складной со стеллажами 2м. Внутр.
Обогреватель
воздуха газовый «Грибон»
Кухня с системой подогрева
и охлаждения воды

тел. 8(803) 426-88-68

Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

БЕППАЙЛАНЫ Муталип
(баш редакторну орунбасары)

КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан
(баш редакторну орунбасары)

ТОКЪЛУЛАНЫ Борис
(жууаплы секретарь)

ТЕКУЛАНЫ Хауа (жамауат-
политика бёлуюню таматасы)

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приёмный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркинликлерин кыоруулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чю июнда регистрация этилгенди.

Регистрация номер —Н—0066. Индекс - 51532

Газетни басмагъа КъМР-ни Басма эмда асламлы коммуникацияла жаны бла къырал комитетни компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет «Тетраграф» ООО-ну типографиясында басмаланганды. Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Номерге графике кёре

19.00 сагъатда кыол салынады.

20.00 сагъатда кыол салынганды

**ГАЗЕТНИ НОМЕРИН
ЧЫГЪАРГЪАНЛА:**

Беппайланы Муталип -
дежурный редактор;
Кетгенчиланы Зульфия -
жууаплы секретарьны орунбасары;
Акушуланы Феруза (1,2,3,4-чю бетле),
Бийчеккуланы Жаннета (5,6,7,8-чи бетле) -
корректорла.

Тиражы 2640 экз. Заказ № 996

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ
ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,
Ленин атлы проспект, 5
электронный почтасы:
elbor_50@mail.ru